

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 721/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť _____, _____, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne a jeho rozsudkom č. k. 17 CoP/110/2015-55 zo 17. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť _____ o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2016 doručená sťažnosť _____ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 CoP/110/2015-55 zo 17. februára 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že Okresný súd Prievidza (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 12 P/38/2015-21 z 21. septembra 2015 vyhovel návrhu matky maloletého _____ a udelil za sťažovateľa (otca maloletého) súhlas na podanie žiadosti o zmenu priezviska. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 17 CoP/110/2015-55 zo 17. februára 2016 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Podľa názoru sťažovateľa „... *Keďže sa Krajský súd Trenčín v rámci odvolacieho konania vôbec nezaoberal námietkami sťažovateľa, ktoré uviedol v odvolaní a ktorými namietal nezákonnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa a konania, ktoré mu predchádzalo, vady rozhodnutia a postupu okresného súdu postihujú aj Krajský súd Trenčín, keďže protiprávnosť neodstránil v rámci odvolania a rozhodnutia v odvolacom konaní... nesprávnymi a nezákonnými rozhodnutiami okresného a krajského súdu tak boli porušené sťažovateľove práva na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 Dohovoru a právo na zákonný a spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Rozhodnutia Okresného súdu Prievidza a Krajského súdu Trenčín sú zjavne svojvoľné a arbitrárne a vo svojich dôsledkoch porušujúce základné práva sťažovateľa...“ .*

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Postupom Krajského súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 17 CoP/110/2015 a jeho rozsudkom zo dňa 17.2.2016, sp. zn. 17 CoP/110/2015-55 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj právo na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 Dohovoru.

2. _____ sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000 €, ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

7. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

8. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

11. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

12. V súlade s § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd najskôr skúmal, či predmetná sťažnosť obsahuje náležitosti uvedené v § 20 ods. 1 a ods. 2 zákona o ústavnom súde, a zistil, že sťažnosť v tomto smere vykazuje nedostatky spočívajúce jednak v neúplnom petite, keďže sťažovateľ sa ním domáha iba vyslovenia porušenia jeho už uvedených práv predmetným rozhodnutím krajského súdu a postupom krajského súdu v konaní predchádzajúcom vydaniu tohto rozhodnutia a priznania primeraného finančného zadostučinenia ústavným súdom, avšak bez súčasného zrušenia predmetného rozhodnutia krajského súdu a vrátenia veci krajskému súdu na nové rozhodnutie, a jednak v tom, že sťažovateľ k sťažnosti nepripojil splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

13. Napriek existencii uvedených nedostatkov sťažnosti vzhľadom na to, že sťažovateľ v petite sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 17 CoP/110/2015-55 zo 17. februára 2016, ako aj jeho postupom v konaní predchádzajúcom

vydaniu tohto rozhodnutia, ústavný súd preskúmal sťažnosť aj z hľadiska jej celkového obsahu.

III.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

18. Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

19. Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ namieta porušenie v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu a jeho rozsudkom (ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie). Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že krajský súd sa v rámci odvolacieho konania vôbec nezaoberal jeho námietkami, ktoré uviedol v odvolaní a ktorými namietal nezákonnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. Namietané rozhodnutie krajského

súdu považuje za svojvoľné a arbitrárne. Sťažovateľ v sťažnosti vyjadruje svoju celkovú nespokojnosť s predmetným rozhodnutím krajského súdu spočívajúcu najmä v tom, že krajský súd sa stotožnil s faktickými zisteniami, právnymi názormi a závermi okresného súdu, avšak neuviedol konkrétne, v dôsledku čoho a akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu jeho označených práv krajským súdom.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

20. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, I. ÚS 290/2010), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

21. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského

súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa rozsudkom č. k. 17 CoP/110/2015-55 zo 17. februára 2016 sú zlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

22. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca zo skutkových záverov zistených v konaní a na tomto základe vyvođených právnych záverov.

23. Ústavný súd z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý obsah je sťažovateľovi známy, nezistil, že by výklad a závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Krajský súd ako súd odvolací preskúmaval rozsudok okresného súdu, č. k. 12 P/38/2015-21 z 21. septembra 2015, ktorým súd vyhovel návrhu matky a udelil jej súhlas za otca maloletého dieťaťa na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Nie je pravdou tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd sa v rámci odvolacieho konania vôbec nezaoberal jeho námietkami uvedenými v odvolaní, naopak, krajský súd sa odvolacími námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu.

24. V zmysle svojej ustálenej judikatúry (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06) nepovažuje ústavný súd rozhodnutie krajského súdu ani za protiústavné a ani za arbitrárne.

25. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie)

nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru

26. Sťažovateľ taktiež namietal porušenie základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu.

27. Podľa ustálenej judikatúry všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, a tiež právo podľa čl. 8 dohovoru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení sťažovateľom označených práv by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

28. V danej veci niet vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom krajského súdu a jeho rozhodnutím a základným právom podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, porušenie ktorého sťažovateľ namieta. Ústavný súd konštatuje, že uvedeným postupom krajského súdu neboli porušené základné práva sťažovateľa tým, že príslušný súd nerozhodol v súlade s jej predstavami. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom štátneho orgánu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného

súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

IV.

29. Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, pričom medzi ním a základnými právami sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a jeho právom podľa čl. 8 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie dôvod na vyslovenie záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

30. Po odmietnutí sťažnosti ako celku už nebol právny dôvod zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

31. Pokiaľ ide o samotnú žiadosť sťažovateľa o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktorá bola súčasťou jeho sťažnosti, ústavný súd nad rámec uvedeného uvádza, že vo veciach rodinnoprávných tak nemôže urobiť a s takouto žiadosťou bolo potrebné obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (zriadené zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), ktoré po splnení zákonom určených podmienok poskytuje právnu pomoc osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv.

32. V prípadoch zistenia nedostatku v právnom zastúpení sťažovateľa pristupuje ústavný súd k výzve na odstránenie tejto prekážky konania, v sťažovateľovom prípade však tento procesný postup nezvolil rešpektujúc kritérium hospodárnosti konania. Vzhľadom na už vyslovené právne závery by totiž ani prípadné odstránenie prekážky nepredloženia splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľa advokátom v konaní pred ústavným súdom nemohlo podľa názoru ústavného súdu viesť k prijatiu jeho sťažnosti na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2016